

INF2310 – Digital bildebehandling

FORELESNING 8

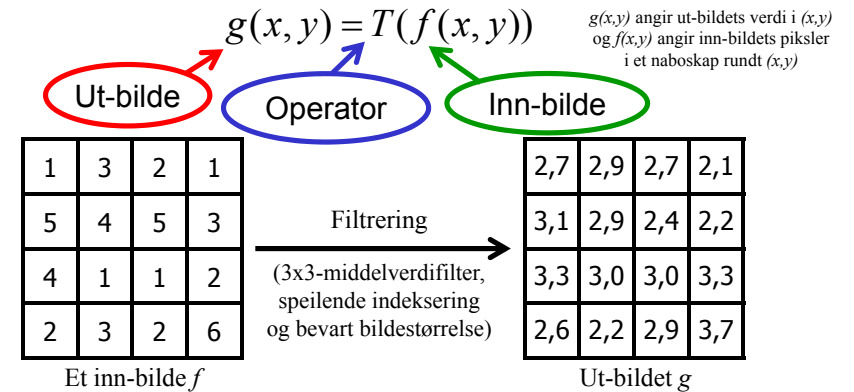
REPETISJON: FILTRERING I BILDEDOMENET

Andreas Kleppe

Filtrering og konvolusjon
Lavpassfiltrering og kant-bevaring
Høypassfiltrering: Bildeforbedring og kantdeteksjon

Filtrering i bildedomenet

- Anvendelsen av en **operator** som beregner ut-bildets verdi i hvert piksel (x,y) ved bruk av inn-bildets piksler i et **naboskap** rundt (x,y) .

2D-konvolusjon

- Konvolusjon av et filter h og et bilde f :

$$(h * f)(x, y) = \sum_{s=-a}^a \sum_{t=-b}^b h(s, t) f(x-s, y-t)$$

$$= \sum_{s=x-a}^{x+a} \sum_{t=y-b}^{y+b} h(x-s, y-t) f(s, t)$$

For å forenkle notasjonen, antar disse formlene at:

- h har oddelengder, $m = 2a+1$ og $n = 2b+1$.
- Senterpikselet er naboskapets origo.

Konvolusjon krever ikke disse antagelsene.

evaluert for alle (x,y) slik at hver verdi av h overlapper hver verdi av f .

- Responen i (x,y) er en **veiet sum av inn-bildets verdier**.
 - Konvolusjonsfilteret spesifiserer vektene.
 - h kan spesifiseres som en matrise!

1/9	1/9	1/9
1/9	1/9	1/9
1/9	1/9	1/9

3x3-middelverdifilter

2D-konvolusjons-eksempel

Oppgave: Konvolver følgende filter og bilde:

1/9	1/9	1/9
1/9	1/9	1/9
1/9	1/9	1/9

3x3-middelverdifilter

1	3	2	1
5	4	5	3
4	1	1	2
2	3	2	6

Inn-bilde f

2D-konvolusjons-eksempel

Steg 1: Roter filteret 180 grader.

Ikke nødvendig her ettersom filteret er symmetrisk.

1/9	1/9	1/9
1/9	1/9	1/9
1/9	1/9	1/9

3x3-middelverdifilteret er symmetrisk

2D-konvolusjons-eksempel

Steg 2: Legg det roterte filteret over først posisjon der filteret og bildet overlapper.

1/9	1/9	1/9			
1/9	1/9	1/9			
1/9	1/9	1•1/9	3	2	1
		5	4	5	3
		4	1	1	2
		2	3	2	6

Inn-bilde f

2D-konvolusjons-eksempel

Steg 3: Multipliser filterets vektor med verdiene av de overlappende pikslene i bildet.

Responsen er summen av produktene.

1/9	1/9	1/9			
1/9	1/9	1/9			
1/9	1/9	1•1/9	3	2	1
		5	4	5	3
		4	1	1	2
		2	3	2	6

Inn-bilde f

$$1 \cdot 1/9 = 1/9 \approx 0,1$$

0,1					

Foreløpig ut-bildet g

2D-konvolusjons-eksempel

Steg 4: Gjenta 3 for neste overlap. Ikke flere: ferdig!

Steg 3: Multipliser filterets vektor med verdiene av de overlappende pikslene i bildet og summer.

1/9	1/9	1/9			
1/9	1/9	1/9			
1/9	1•1/9	3•1/9	2	1	
	5	4	5	3	
	4	1	1	2	
	2	3	2	6	

Inn-bilde f

$$1 \cdot 1/9 + 3 \cdot 1/9 = 4/9 \approx 0,4$$

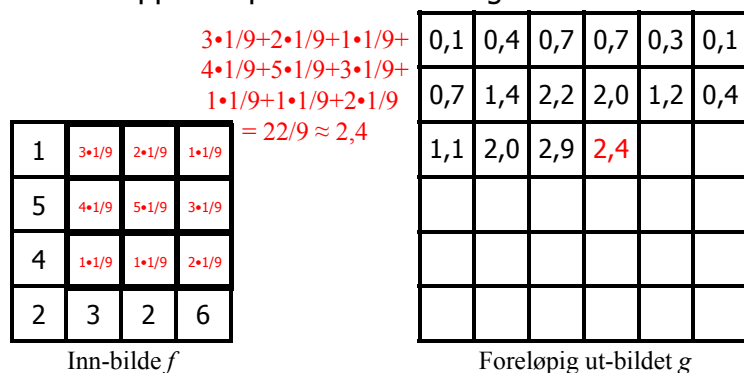
0,1	0,4				

Foreløpig ut-bildet g

2D-konvolusjons-eksempel

... fjorten steg 3 senere:

Steg 3: Multipliser filterets vektorer med verdiene av de overlappende pikslene i bildet og summer.

F8 12.03.13

INF2310

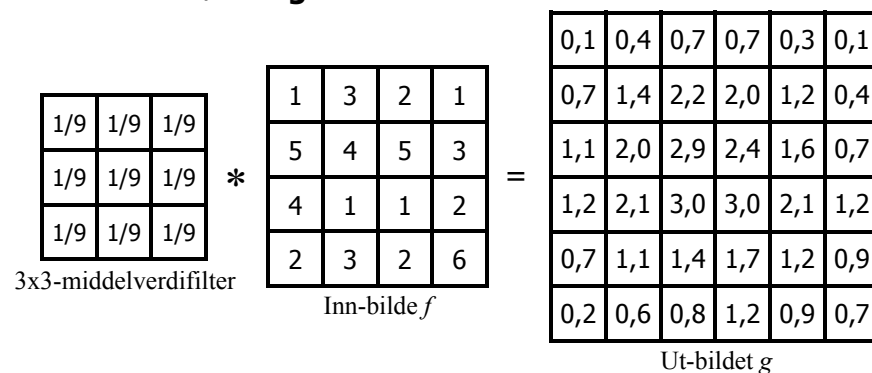
9

2D-konvolusjons-eksempel

... og etter tjue steg 3 til:

Steg 4: Gjenta 3 for neste overlapp. Ikke flere: **ferdig!**

Løsningen er:

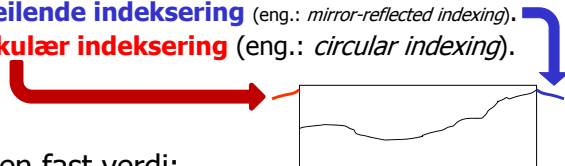
F8 12.03.13

INF2310

10

Hva gjør vi langs bilderanden?

- Utvid inn-bildet:
 - VANLIG:** Med 0-ere (nullutvidelse, eng.: *zero padding*).
 - Med en annen fast verdi.
 - Med nærmeste pikselverdi (eng.: *replicate*).
 - Ved bruk av **speilende indeksering** (eng.: *mirror-reflected indexing*).
 - Ved bruk av **sirkulær indeksering** (eng.: *circular indexing*).

- Sett ut-bildet til en fast verdi:
 - F.eks. $g(x,y) = 0$ eller $g(x,y) = f(x,y)$.
- Ignorer posisjonene uten overlapp.
 - Identisk resultat som nullutvidelse for konvolusjonsfiltre.

F8 12.03.13

INF2310

11

Hvor stort skal ut-bildet være?

- Trunkér ut-bildet
 - Bare behold piksler der hele filteret er innenfor inn-bildet.
- Behold inn-bildets størrelse
 - Bare behold piksler der filterorigo er innenfor inn-bildet.
 - Vanlig når man filtrerer et bilde.
 - Langs randen må vi gjøre en antagelse, se foilen to før.
- Utvid inn-bildets størrelse
 - Behold alle piksler der filteret og «inn-bildet» har overlapp.
 - Svært uvanlig utenom for konvolusjon av to filtre.
 - Langs randen må vi gjøre en antagelse, se foilen to før.
- Merk: Dette gjelder **all filtrering**, ikke bare konvolusjon!

F8 12.03.13

INF2310

12

Lavpassfiltre

- Slipper gjennom lave frekvenser og demper eller fjerner høye frekvenser.
 - Lav frekvenser = trege variasjoner, store trender.
 - Høye frekvenser = skarpe kanter, støy, detaljer.
 - ... mye mer om frekvens i Fourier-forelesningene.
- Effekt: **Glatting**/utsmøring/«blurring» av bildet.
- Typiske mål: Fjerne støy, finne større objekter.
- **Utfordring**: **Bevare kanter.**

Middelverdifilter (lavpass)

- Beregner middelerdien i naboskapet.
 - Alle vektene er like.
 - Vektene summerer seg til 1.
 - Gjør at den lokale gjennomsnittsverdien bevares.
- **Størrelsen på filteret avgjør graden av glatting.**
 - Stort filter: mye glatting (utsmørt bilde).
 - Lite filter: lite glatting, men kanter bevares bedre.

$$\frac{1}{9} \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 \end{bmatrix} \quad \frac{1}{25} \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \end{bmatrix} \quad \frac{1}{49} \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \end{bmatrix}$$

Separable filtre

- Et filter kalles separabelt hvis **filtreringen kan utføres som to sekvensielle 1D-filtreringer.**
- Fordel: **Raskere filtrering.**
- Geometrisk form: Rektangel (inkludert kvadrat).
- Middelverdifiltre er separable: For 5x5-naboskap:

$$h(i, j) = \frac{1}{25} \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \end{bmatrix} = \frac{1}{25} [1 \ 1 \ 1 \ 1 \ 1] * \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 1 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix}$$

- Beregne én respons for $n \times n$ -konvolusjonsfiltre:
 - 2D-konvolusjon: n^2 multiplikasjoner og n^2-1 addisjoner.
 - To 1D-konvolusjoner: $2n$ multiplikasjoner og $2(n-1)$ addisjoner.

Approximasjon av 3x3-Gauss-filter

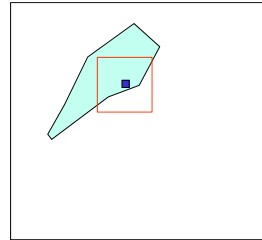
$$\begin{aligned} G_{3 \times 3} &= \frac{1}{16} \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix} * [1 \ 1] * \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix} * [1 \ 1] \\ &= \frac{1}{16} \begin{bmatrix} 1 & 1 \\ 1 & 1 \\ 1 & 1 \end{bmatrix} * \begin{bmatrix} 1 & 1 \\ 1 & 1 \end{bmatrix} \\ &= \frac{1}{16} \begin{bmatrix} 1 & 2 & 1 \\ 2 & 4 & 2 \\ 1 & 2 & 1 \end{bmatrix} \\ &= \frac{1}{16} \begin{bmatrix} 1 \\ 2 \\ 1 \end{bmatrix} * [1 \ 2 \ 1] \end{aligned}$$

Tilsvarende en **geometrisk vektning**:

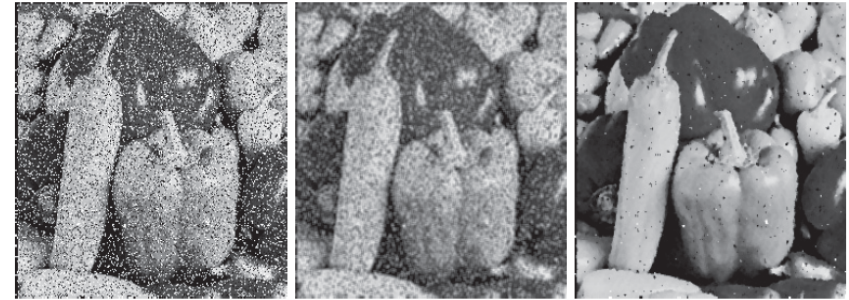
- Vekten til et piksel er en funksjon av avstanden til (x, y) .
- Nære piksler er mer relevante og gis derfor større vekt.

Kant-bevarende støyfiltrering

- Ofte lavpassfiltrerer vi for å **fjerne støy**, men ønsker samtidig å **bevare kanter**.
- Det finnes et utall av «kantbevarende» filtre.
- Men det er et system:
 - Tenker at vi har flere piksel-populasjoner i nabolskapet rundt (x,y) , f.eks. to:
 - Sub-optimalt å bruke all pikslene.
- Vi kan sortere pikslene:
 - Radiometrisk (etter pikselverdi)
 - Både geometrisk (etter pikselposisjon) og radiometrisk

Middelverdi eller median?

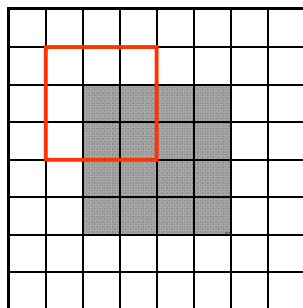

Inn-bildet med tydelig salt-og-pepper-støy

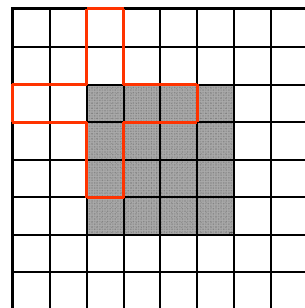
Etter middelverdifiltrering

Etter medianfiltrering

Medianfiltrering og hjørner

Med kvadratisk nabolskap avrundes hjørnene

Med pluss-format nabolskap bevares hjørnene

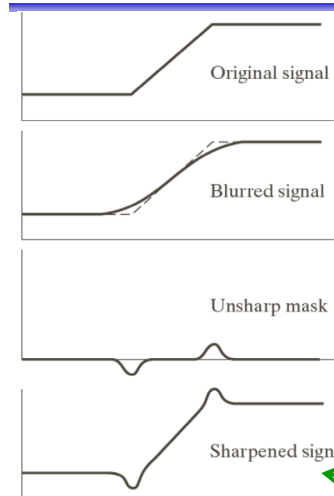
Kant-bevarende støyfiltrering

- Trimmet middelverdifilter:
 - Alpha-trimmet middelverdifilter (radiometrisk sortering):
 $g(x,y)$ = middelverdien av de $m \cdot n$ -d midterste verdiene (etter sortering) i $m \times n$ -nabolskapet rundt (x,y) .
 - K Nearest Neighbour-filter (radiometrisk sortering):
 $g(x,y)$ = middelverdien av de K pikslene i nabolskapet rundt (x,y) som ligner mest på (x,y) i pikselverdi.
 - K Nearest Connected Neighbour-filter (også geometrisk):
 K Nearest Neighbour-filter med uendelig stort nabolskap og der de valgte pikslene er tilkoblet ut-posisjonen (x,y) .
 - Max-homogenitet-filter (også geometrisk):
 $g(x,y)$ = middelverdien av det mest homogene sub-nabolskapet.
 - Symmetrisk nærmeste nabo-filter (også geometrisk):
 $g(x,y)$ = middelverdien av de mest lignende fra hvert symmetrisk piksel-par rundt (x,y) .
- MinimalMeanSquareError-filter: Nær middelverdien når lokal varians tilsvarer anslått støyvariens (en parameter), ellers nær uendret.

Høypassfiltre

- Slipper gjennom høye frekvenser, og demper eller fjerner lave frekvenser.
 - Typisk fjernes den aller laveste frekvensen helt, d.v.s. at homogene områder får ut-verdi 0.
- Effekt:
 - Demper langsomme variasjoner, f.eks. bakgrunn.
 - Fremhever skarpe kanter, linjer og detaljer.
- Typiske mål: «Forbedre» skarpheten, detektere kanter.
- Q: Hva skjer med støy?

Unsharp masking og highboost-filtrering

G&W fig. 3.39

- Gitt et bilde (original): (til venstre: et 1D-bilde av en rampe)

1. Lavpassfilterer. (til høyre er originalen stiplet)

2. Beregn differansen: *original – filtrering*

3. Resultatet er: *original + k • differansen*

- k er en positiv konstant.
- **Unsharp masking:** $k = 1$ (brukt til høyre)
- **Highboost-filtrering:** $k > 1$

Intensitets-flater, -kanter og -linjer

- **Homogen flate:** Et område der alle pikselverdiene er like.
- **Kant:** Overgangen mellom to områder med forskjellig middelvei.
 - **Steg-kant:** En-piksels overgang.
 - **Rampe:** Fler-piksels overgang med konstant intensitetsendring (d.v.s. konstant gradient).
- «Kant» brukes også om skillepunktet mellom de to områdene.
 - Forskjellige måter å modellere hvor skiller er.
 - For steg-kanter:
 - Et alternativ er midt mellom nabo-pikslar som tilhører forskjellige områder.
 - I segmentering ønsker man typisk å finne første piksel på siden som tilhører objektet.
- Merk at en **linje** består av **to** kanter.
 - Hver kan f.eks. være steg-kant eller rampe.
- Idealstrukturer er nyttig for modellering, men i praksis finner vi oftest strukturer som bare ligner.

Digital derivasjon

- En kant kjennetegnes ved **endring i intensitetsverdi**.
 - Siden en intensitetskant er overgangen mellom to områder med forskjellig middelvei, så må intensiteten endres i kanten.

- Den **deriverte** av en funksjon $f(x)$ er definert som:

$$\lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(x+h) - f(x)}{h}$$

og angir stigningstallet til f i punktet x , så $|f'(x)|$ angir hvor mye f endrer seg i punktet x .

- Den deriverte er **ikke definert** for diskrete funksjoner, men vi kan **tilnærme** den ved å la $h \geq 1$ i definisjonen.
 - Tilnærme v.b.a. **differanser mellom nærliggende pikslar**.

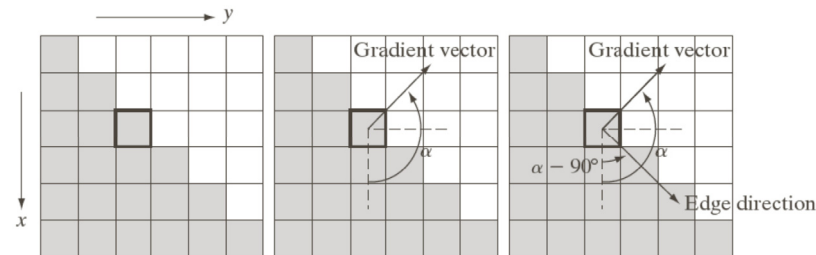
Derivasjon av bilder

- Et digitalt bilde er en to-variabel, diskret funksjon.
- En kontinuerlig funksjon $f(x, y)$ kan deriveres m.h.p. x og y .
 - Kalles å partiell-derivere m.h.p. x og y .
 - Betegnes henholdsvis $\partial f(x, y) / \partial x$ og $\partial f(x, y) / \partial y$
- Vektoren av de to partiell-deriverte kalles **gradienten** og betegnes ∇f :

$$\nabla f = \begin{bmatrix} \frac{\partial f}{\partial x} \\ \frac{\partial f}{\partial y} \end{bmatrix}$$

Gradient \perp Kant

- **Gradienten** peker i retningen der funksjonen **øker mest** og **kanten** går **vinkelrett på gradienten**.

a b c

FIGURE 10.12 Using the gradient to determine edge strength and direction at a point. Note that the edge is perpendicular to the direction of the gradient vector at the point where the gradient is computed. Each square in the figure represents one pixel.

Gradient-operatorer

- Asymmetrisk 1D-operator:

$$h_x(i, j) = \begin{bmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 0 & -1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \quad h_y(i, j) = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 \\ 1 & -1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

– Også kalt «pixel difference»-operatoren.

- Symmetrisk 1D-operator:

$$h_x(i, j) = \begin{bmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 0 \end{bmatrix} \quad h_y(i, j) = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 \\ 1 & 0 & -1 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

– Også kalt «separated pixel difference»-operatoren.

- Roberts-operatoren (også kalt Roberts kryssgradient-operator):

$$h_x(i, j) = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \quad h_y(i, j) = \begin{bmatrix} 0 & 1 & 0 \\ -1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

NB: Vi angir konvolusjonsfiltre i den tanke at de skal brukes til konvolusjon.

G&W angir filtermasker som skal brukes til korrelasjon.

Filtrene vil derfor avvike med en 180 graders rotasjon.

Gradient-operatorer

- Prewitt-operatoren:

$$h_x(i, j) = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 0 \\ -1 & -1 & -1 \end{bmatrix} \quad h_y(i, j) = \begin{bmatrix} 1 & 0 & -1 \\ 1 & 0 & -1 \\ 1 & 0 & -1 \end{bmatrix}$$

NB: Vi angir konvolusjonsfiltre i den tanke at de skal brukes til konvolusjon.

G&W angir filtermasker som skal brukes til korrelasjon.

Filtrene vil derfor avvike med en 180 graders rotasjon.

- Sobel-operatoren:

$$h_x(i, j) = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 1 \\ 0 & 0 & 0 \\ -1 & -2 & -1 \end{bmatrix} \quad h_y(i, j) = \begin{bmatrix} 1 & 0 & -1 \\ 2 & 0 & -2 \\ 1 & 0 & -1 \end{bmatrix}$$

- Frei-Chen-operatoren:

$$h_x(i, j) = \begin{bmatrix} 1 & \sqrt{2} & 1 \\ 0 & 0 & 0 \\ -1 & -\sqrt{2} & -1 \end{bmatrix} \quad h_y(i, j) = \begin{bmatrix} 1 & 0 & -1 \\ \sqrt{2} & 0 & -\sqrt{2} \\ 1 & 0 & -1 \end{bmatrix}$$

Større gradient-operatorer

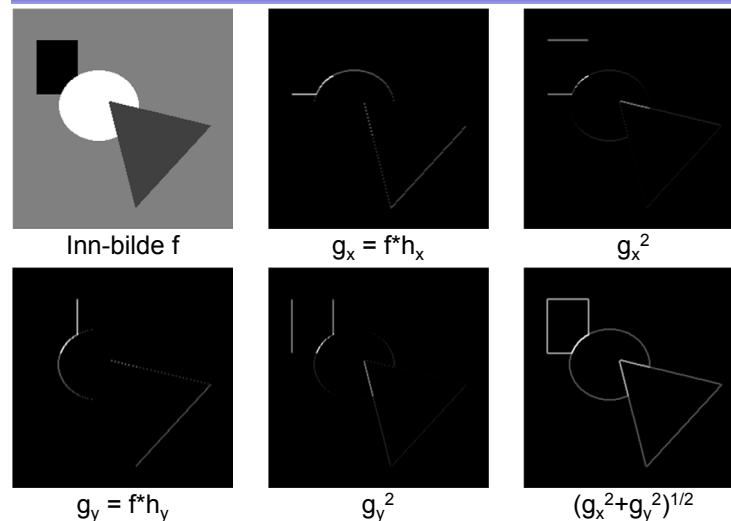
- De symmetriske gradient-operatorene kan gjøres mer støy-robuste ved å bygge inn mer lavpassfiltrering.
- Eksempel: Følgende 5x5-Sobel-operator:

$$h_x(i, j) = \begin{bmatrix} 1 & 4 & 6 & 4 & 1 \\ 2 & 8 & 12 & 8 & 2 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ -2 & -8 & -12 & -8 & -2 \\ -1 & -4 & -6 & -4 & -1 \end{bmatrix} \quad h_y(i, j) = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 0 & -2 & -1 \\ 4 & 8 & 0 & -8 & -4 \\ 6 & 12 & 0 & -12 & -6 \\ 4 & 8 & 0 & -8 & -4 \\ 1 & 2 & 0 & -2 & -1 \end{bmatrix}$$

er resultatet av konvolusjonene:

$$h_x(i, j) = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 1 \\ 0 & 0 & 0 \\ -1 & -2 & -1 \end{bmatrix} * \begin{bmatrix} 1 & 2 & 1 \\ 2 & 4 & 2 \\ 1 & 2 & 1 \end{bmatrix} \quad h_y(i, j) = \begin{bmatrix} 1 & 0 & -1 \\ 2 & 0 & -2 \\ 1 & 0 & -1 \end{bmatrix} * \begin{bmatrix} 1 & 2 & 1 \\ 2 & 4 & 2 \\ 1 & 2 & 1 \end{bmatrix}$$

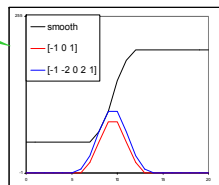
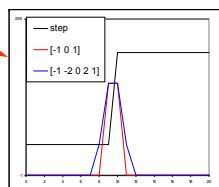
Eksempel: Gradient-beregning med Sobel-operatoren

Merk: Hvert bilde er skalert ved å dele på sitt maksimum. De negative verdiene i g_x og g_y er satt til 0.

Gradient til kant-deteksjon

- Gradient-magnituden har «bred respons», men vi ønsker eksakt, tynn kant.
- For en steg-kant:
 - Bredden på responsen er avhengig av størrelsen på filteret.
- For en bred kant (glattet med [1 2 3 2 1]):
 - Bredden på responsen er avhengig av bredden på kanten.

Maksimumet er likt og fornuftig lokalisert!

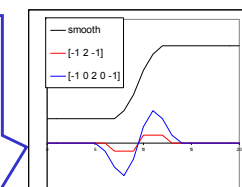
= Bruke den andrederiverte til å finne maksimumene?

Laplace-operatoren

- Laplace-operatoren er gitt ved:

$$\nabla^2 f = \frac{\partial^2 f}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 f}{\partial y^2}$$

- Den endrer fortegn der f et vendepunkt.
- $\nabla^2 f = 0$ markerer kant-posisjon.
- $|\nabla^2 f|$ har to ekstremverdier per kant; på starten og på slutten av kanten.
 - Derfor brukte vi den tidligere til å forbedre bildeskarpheiten!

- Kantens eksakte posisjon er **nullgjennomgangen**.
- Dette gir tynne kanter.
- Vi finner bare kant-posisjoner, ikke kant-retninger.

Også lavpassfiltrere?

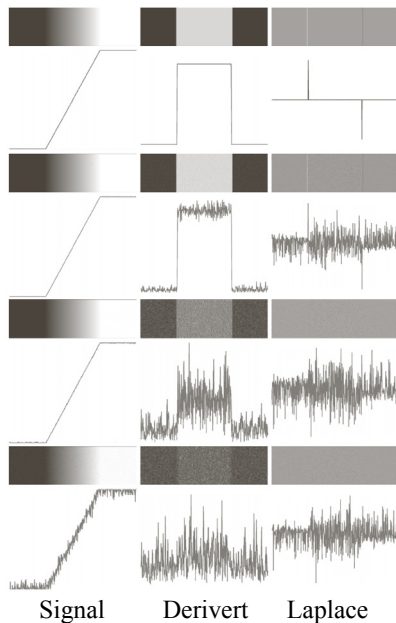

FIGURE 10.11 First column: Images and intensity profiles of a ramp edge corrupted by random Gaussian noise of zero mean and standard deviations of 0.0, 0.1, 1.0, and 10.0 intensity levels, respectively. Second column: First-derivative images and intensity profiles. Third column: Second-derivative images and intensity profiles.

F8 12.03.13

INF2310

33

To måter å lage LoG-operatorer

- Ofte lages og implementeres en LoG-operator som konvolusjonen av en Laplace-operator og et Gauss-filte.
- Ofte defineres en **LoG-operator** som en **sampling av LoG-funksjonen**, som er resultatet av å anvende Laplace-operatoren på Gauss-funksjonen i det **kontinuerlige domenet**.
- Disse fremgangsmåtene gir generelt ikke *helt* like filtre, men begge resulterer i filtre vi kaller LoG-operatorer.

F8 12.03.13

INF2310

34

Kantdeteksjon ved LoG-nullgjennomganger

- Tommefingerregel for strukturer:
LoG-kjernen må være smalere enn strukturen.

- Strukturen er mindre enn halvparten av LoG-kjernen
=> Nullgjennomgangene er utenfor kantskillene
- Strukturen er større enn halvparten av LoG-filteet
=> Nullgjennomgangene er nøyaktig kantskillene
- Et sted i mellom: Avhenger av diskretiseringen og tilnærmingen av LoG-filteet.

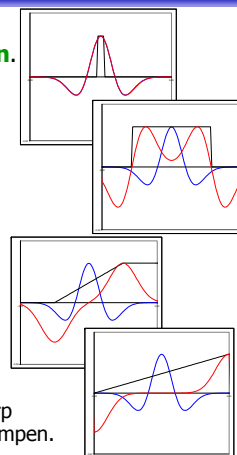
- Tommefingerregel for ramper:

- LoG-filteet må være større enn rampen.**

- Rampen er bredere enn LoG-filteet,
=> Ingen nullgjennomgang, bare et null-platå.
- Ellers: Nullgjennomgang midt på rampen (kan få én 0-respons akkurat på midten), altså en fornuftig definisjon av kantskillet til rampen.
 - P.g.a. støy krever ofte at nullpasseringen er skarp
=> LoG-filteet må være betydelig større enn rampen.

- => **Velg kerne- og filterstørrelsen med omhu!**

- Angis først og fremst av standardavviket til Gauss-funksjonen, som gir bredden av LoG-kjernen og antyder størrelsen av LoG-filteet.

F8 12.03.13

INF2310

35

Ideen til Canny

- Lag en kantdetektor som er optimal i forhold til følgende tre kriterier:
 - Best mulig deteksjon (alle kanter og bare kanter)
 - God kant-lokalisering
 - Én enkelt respons
- Optimer ved bruk av et bilde med støy.
- Resultat: Følgende enkle algoritme oppnår nesten optimumet:

F8 12.03.13

INF2310

36

Cannys algoritme

1. Lavpassfiltrer med Gauss-filter (med gitt σ).
2. Finn gradient-magnituden og gradient-retningen.
3. Tynning av gradient-magnitudo ortogonalt på kant.
 - F.eks.: Hvis et piksel i gradient-magnitudo-bildet har en 8-nabo i eller mot gradient-retningen med høyere verdi, så settes pikselverdien til 0.
4. Hysterese-terskling (to terskler, T_h og T_l):
 - a. Merk alle piksler der $g(x,y) \geq T_h$
 - b. For alle piksler der $g(x,y) \in [T_l, T_h)$:
 - Hvis (4 eller 8)-nabo til et merket piksel, så merkes dette pikselet også.
 - c. Gjenta fra trinn b til konvergens.

Eksempel: Kantdeteksjon

- **Oppgave:** Finn fremtredende kanter.

